

Postbus 2894 1000 CW Amsterdam

Aan de woordvoerders asiel van de commissie Justitie en
Veiligheid

Landelijk Bureau
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
Helpdesk (020) 346 72 50
Fax (020) 617 81 55
www.vluchtelingenwerk.nl
info@vluchtelingenwerk.nl

Datum 10 maart 2020
Betreft Brief VluchtelingenWerk Nederland – AO JBZ Raad 11 maart
2020
Ons kenmerk O.2.2.20-056.MK

Geachte woordvoerders,

VluchtelingenWerk Nederland wil u graag het volgende meegeven ten behoeve van de voortzetting van het AO Vreemdelingen en Asielbeleid dat op 12 maart a.s. staat geagendeerd in de Tweede Kamer.

VluchtelingenWerk maakt zich ernstige zorgen over aangekondigde maatregelen van het kabinet naar aanleiding van het onderzoeksrapport van Significant naar de doorlooptijden bij de IND. De staatssecretaris wil nieuwe aanvragen meteen afhandelen, en een zogenaamde taskforce opzetten om “de opgelopen voorraad weg te werken”. Dit betekent dat de 9000, vaak wanhopige asielzoekers die nu al anderhalf jaar moeten wachten op de start van de asielprocedure, nog veel langer zullen moeten wachten. Volgens het rapport van Significant zullen op z’n vroegst de aanvragen van mensen die nu zitten te wachten pas in december 2021 afgehandeld zijn. De staatssecretaris heeft hiermee geen oog voor de humanitaire, menselijke kant van het probleem. Wij roepen u op om bij de staatssecretaris aan te dringen om de wachttijden voor de huidige lang verblijvende groep als eerste op te pakken. We doen daarnaast drie alternatieve voorstellen om de wachttijden te verkorten.

Op 3 maart jl. stuurde Staatssecretaris Broekers-Knol een brief naar uw Kamer over de aanpak van de doorlooptijden bij de IND, alsmede de uitkomsten van een onderzoek naar de doorlooptijden uitgevoerd door Significant. De conclusies van dit rapport schetsen een zeer zorgwekkend beeld van het functioneren van de organisatie:

- Er is een gebrek aan gestructureerde data en informatie waardoor de IND niet goed kan voorspellen hoe de doorlooptijden zich ontwikkelen¹.
- Er mist sturingsinformatie over de prestaties van locaties, teams en de medewerkers en de bewerkingstijden binnen de AA en VA waardoor er weinig grip is op het inschatten van de benodigde capaciteit.
- De IND kan niet aangeven hoeveel medewerkers in dienst zijn voor het horen en beslissen in de algemene asielprocedure².
- De IND heeft al 40 maatregelen opgesteld om de doorlooptijden te verkorten, maar deze worden niet goed uitgevoerd omdat er geen overzicht en regie op de implementatie van de maatregelen³.
- Er is een gebrek aan uitvoeringskracht, implementatiecapaciteit en projectmanagementcompetenties⁴.

Daarnaast blijkt dat het bedrag aan dwangsommen dat moet worden uitgekeerd vanwege het oplopen van de doorlooptijden vier keer zo hoog is als eerder vermeld: 70 miljoen in plaats van de eerder aangekondigde 17 miljoen. Deze feiten en cijfers laten de urgentie en de omvang van het probleem zien: de IND lijkt niet in staat om de doorlooptijden te verkorten waardoor de dwangsommen alsmear oplopen.

In reactie hierop kondigt de staatssecretaris in haar brief aan dat nieuwe aanvragen binnen de wettelijke termijn zullen worden behandeld. Een nieuwe taskforce moet gaan onderzoeken hoe de opgelopen voorraden moeten worden weggewerkt. Hiermee maakt de staatssecretaris bewust de keuze om asielzoekers, die vaak al vanaf 2018 moeten wachten op hun asielprocedure terwijl hun familie in onveilige gebieden verblijft zoals Idlib, nog langer zullen moeten wachten. Dit is voor VluchtelingenWerk onacceptabel: deze mensen mogen niet opnieuw de dupe zijn van de verkeerde politieke keuzes. De humaniteit is hiermee uit het asielsysteem verdwenen. Deze keuze is overigens des te opmerkelijk daar het rapport aangeeft dat 'vanuit dwangsommen het effectiever is om alle beschikbare capaciteit te richten op zaken waar al een dwangsom loopt of aanstaande is.'

Bovendien is de staatssecretaris van plan om de werkdruk op de medewerkers van de IND nog meer te verhogen door de rechtsbijstand (deels) af te schaffen en de taken naar de IND over te hevelen en de geldigheidsduur van een tijdelijke asielvergunning in te korten van vijf naar drie jaar. Hiermee slaat de staatssecretaris het advies van de commissie Langdurig Verblijvende Vreemdelingen (Commissie van Zwol) in de wind: deze commissie adviseert om de rechtsbijstand te handhaven om nog meer vertraging in de asielprocedure te voorkomen. Ook Significant wijst in haar rapport op het risico dat de

1 [Onderzoek Doorlooptijden IND](#) - pagina 57

2 [Onderzoek Doorlooptijden IND](#) - pagina 33

3 [Onderzoek Doorlooptijden IND](#) - pagina 13

4 [Onderzoek Doorlooptijden IND](#) - pagina 58

IND niet is toegerust op de veelheid aan maatregelen die zijn ingezet en het averechts effect hierop voor de doorlooptijden. De staatssecretaris laat zien dat ze met het doorzetten van nog meer maatregelen nog steeds niet alle mogelijke oplossingen uit de kast haalt om dit probleem op te lossen.

VluchtelingenWerk is zich ervan bewust dat het rapport van Significant laat zien dat de IND voor een grote opgave staat om de wachttijden weg te werken. De staatssecretaris maakt nu echter de keuze om de wachttijden voor de langst wachtenden nog meer op te laten lopen. Wij zijn van mening dat het ook anders kan. De lange wachttijden, en de daarmee gepaard gaande problemen bij de opvang van asielzoekers, in combinatie met het gebrek aan data en sturing bij de IND, maakt dat onorthodoxe maatregelen nodig zijn. Wij denken dat onderstaande maatregelen daadwerkelijk kunnen helpen om de wachttijden te verkorten:

1. Zorg voor rust en ruimte bij de IND door geen extra maatregelen door te voeren

Zoals eerder aangegeven moet de Staatssecretaris geen nieuwe maatregelen doorvoeren die de werklust van de IND ernstig zullen doen toenemen, namelijk het deels afschaffen van de rechtsbijstand en het verkorten van de geldigheidsduur van de tijdelijke asielvergunning van vijf naar drie jaar. De hoor- en beslismedewerkers van de IND verdienen nu alle rust en ondersteuning om hun werk goed en zorgvuldig te doen in plaats van nog meer werkzaamheden op zich te moeten nemen.

2. Willig asielaanvragen van de groep wachtende asielzoekers met een hoog inwilligingspercentage onmiddellijk in

Voor Syrische, Turkse en Jemenitische asielzoekers geldt een inwilligingspercentage van respectievelijk 92, 89 en 96 procent⁵. Deze asielzoekers zijn over het algemeen goed gedocumenteerd waardoor de IND uit kan gaan van de identiteit en nationaliteit. Wanneer deze groep asielzoekers onmiddellijk zou worden ingewilligd zou dat de werkvoorraad van de IND aanzienlijk verkleinen. Maar belangrijker nog, deze mensen, die jarenlang in onzekerheid in de opvang verblijven, kunnen eindelijk een start maken aan hun leven in Nederland. Hoewel de staatssecretaris al eerder heeft toegezegd deze groep asielaanvragen met voorrang af te doen, vraagt dat nog steeds veel capaciteit van de IND. VluchtelingenWerk stelt daarom voor om asielaanvragen onmiddellijk in te willigen. De staatssecretaris heeft immers altijd de mogelijkheid om de vergunningen te herbeoordelen en zo nodig in te trekken. Uiteraard zou een voor de inwilliging nog onderzoek naar 1F-aspecten van het vluchtelingenverdrag plaats kunnen vinden.

3. Stop met het leggen van nutteloze Dublinclaims⁶

Nederland moet stoppen met het leggen van Dublinclaims voor asielzoekers uit veilige landen van herkomst. Nederland heeft voor deze asielzoekers een snelle en eenvoudige procedure die gemiddeld slechts vier weken duurt, het zogenaamde spoor 2. In de

⁵ Dit zijn de inwilligingspercentages van de nationaliteiten waarbij Dublinclaims zijn uitgezonderd

⁶ Zie voor een eerdere uitwerking van dit voorstel de brief van VluchtelingenWerk Nederland van 10 februari 2020

praktijk kiest Nederland er echter voor de asielzoeker aan een ander land over te dragen op grond van de Dublinverordening. Dit is echter een lange gecompliceerde procedure die de IND veel tijd kost en waardoor deze asielzoekers maandenlang in de opvang verblijven. Het zou een grote tijdsbesparing opleveren als de IND deze asielaanvragen zelf zou afdoen.

VluchtelingenWerk is van mening dat de Staatssecretaris alles op alles moet zetten om de wachttijden te verkorten voor de asielzoekers die nu al jarenlang in Nederland verblijven. Deze mensen verdienen het om zo snel mogelijk uitsluitel te krijgen over hun asielaanvraag. Veel van hen maken kans op een verblijfsvergunning. Het is in het belang voor henzelf, maar ook voor de samenleving als geheel, dat zij zo snel mogelijk hun leven in Nederland op kunnen pakken.

We hopen dat u onze inbreng kunt gebruiken in het debat met de staatssecretaris.

Met vriendelijke groet,

Abdeluheh Choho
Directeur VluchtelingenWerk Nederland

cc Mevr. A. Broekers-Knol, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid